

І. О. Журба

СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ

Підприємство за ринкових умов господарювання працює як складна економічна система, характеризується постійною динамікою і нестабільністю розвитку. В такому випадку керівництво змушене швидко адаптуватися до ринкових змін, що потребує знання законів розвитку ринку і врахування нестійкості ринкового середовища. Все це в сукупності становить економічну безпеку підприємства, яка, в свою чергу, залежить від економічної безпеки держави, регіону. Фактори, що впливають на неї: ступінь досконалості законодавчої бази, рівень оподаткування, доступ на світові ринки збуту, інвестиційна привабливість регіону, держави.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, підприємство, служба безпеки, загрози, захист.

Актуальність проблеми (постановка проблеми). У ринкових умовах господарювання підприємство, як відкрита система, функціонує у складному зовнішньому середовищі, що характеризується нестабільністю та постійною динамікою. Таке середовище змушує керівництво швидко адаптуватися до нових умов, потребує знання законів розвитку та пошуку шляхів виживання в ринковій економіці, врахування чинників невизначеності та нестійкості економічного середовища. Все це в сукупності становить економічну безпеку підприємства

Найважливішими факторами, що впливають на економічну безпеку підприємства, є ступінь досконалості законодавчої бази, рівень оподаткування, доступ на світові ринки збуту, інвестиційна привабливість регіону, держави. Насамперед, економічна безпека підприємства залежить від економічної безпеки держави, регіону, адже ґрунтується на їхньому фінансовому, сировинному та виробничому потенціалі, перспективах розвитку. Наявність багаторівневої концепції економічної безпеки господарюючих суб'єктів усіх рівнів дає можливість забезпечити передбачуваність зовнішніх загроз підприємствам [1].

Аналіз останніх джерел досліджень і публікацій. Вивченням питання «економічна безпека» займалися такі провідні вчені, як В. Геєць, І. Бланк, М. Кизима, Т. Клебанова, О. Черняк, Т. Васильців, Г. Козаченко та В. Пономарьова, О. Ляшенко [2], О. Кравчука та П. Кравчука [3], О. Кириченко, П. Пригунова та ін. [4], А. Єпіфанова та ін. [5], В. Франчука, де з позицій системного підходу здійснено спробу визначення сутності економічної безпеки, побудови механізму її забезпечення та оцінювання досягнутого підприємством стану безпеки. Невирішені раніше питання загальної проблеми.

Проте, незважаючи на значний обсяг наукових досліджень вітчизняних та закордонних вчених, недостатньо вивчено теоретичні підґрунтя формування концепції поняття економічної безпеки взагалі та економічної безпеки зокрема. Все це й зумовило необхідність доопрацювання теоретико-методологічних засад дотримання безпечного функціонування та розвитку суб'єктів господарювання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Опрацювання теоретичних засад щодо проблематики економічної безпеки підприємств визначило формулювання таких цілей: 1) уточнення категорійного апарату економічної безпеки; 2) визначення основних цілей економічної безпеки підприємства; 3) уточнення порядку взаємозв'язку серед структурних елементів економічної безпеки підприємства.

Викладення основного матеріалу дослідження. Вперше поняття «економічна безпека» у зв'язку зі збільшенням проблем ресурсного обмеження застосували на Заході, коли розпад колоніальної системи призвів до збоїв у традиційних зв'язках між індустріальними споживачами та постачальниками ресурсів. У 1934 р. Ф. Рузвельт використав його під час аналізування внутрішніх проблем США.

Створений Рузвельтом комітет займався «економічною безпекою» окремих осіб (individuals) [6] – в першу чергу, боротьбою з безробіттям.

Слід сказати, що поняття «економічна безпека» в англійських країнах досі використовується переважно в цьому первісному сенсі як захищеність приватних осіб і домогосподарств від різкого погіршення фінансового становища [7]. Щоб подолати наслідки світової кризи і відновити економічний розвиток США, був прийнятий Закон про економічну безпеку (The Economic security Act of 1935) [8, с. 47].

В Україні вивчення проблем економічної безпеки, як і загалом національної безпеки, розпочалося після здобуття державної незалежності, особливо після створення у 1992 р. Ради національної безпеки України [9, С. 97–104.] та організації у 2001 р. Національного інституту проблем міжнародної безпеки.

Система економічної безпеки відіграє одну з провідних ролей, оскільки стабільне функціонування, зростання економічного потенціалу регіону в умовах ринкових відносин багато в чому залежить від її надійності. Практика і наукові дослідження свідчать, що організація сучасної підприємницької діяльності потребує доопрацювання і створення системи економічної безпеки, яка б враховувала ті негативні фактори, які можуть бути спричинені всіма сторонами підприємницької діяльності. Серед вчених-економістів як вітчизняних так і зарубіжних немає одного, чітко визначеного твердження «економічна безпека». Водночас і суттєвих розбіжностей це визначення не містить [10].

Сисоліна Н. П. [11, с. 13–14] систематизувала в своєму дослідженні такі визначення поняття «економічна безпека підприємства».

Таблиця 1

Систематизація визначень наукового поняття «економічна безпека підприємства» [11 с. 13–14]

Автори	Визначення поняття «економічна безпека підприємства»
1	2
Стан ефективного використання ресурсів	
Олейников Є. А.	стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для подолання загроз і забезпечення стабільного функціонування підприємства тепер і в майбутньому
Ілляшенко С. Н., Кузенко Т. Б.	стан ефективного використання його ресурсів і існуючих ринкових можливостей, що дозволяє запобігати внутрішнім і зовнішнім загрозам і забезпечувати його тривале виживання і стійкий розвиток на ринку відповідно до обраної місії
Кірієнко А. В.	стан оптимального для підприємства рівня використання його економічного потенціалу, за якого діючі та / або можливі збитки виявляються нижчими за встановлені підприємством межі
Покропивний С. Ф.	стан корпоративних ресурсів (ресурсів капіталу, персоналу, інформації і технології, техніки та устаткування, прав) і підприємницьких можливостей, за якого гарантується найбільш ефективно їх використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного й соціального розвитку, запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам)
Стан виробничої системи	
Тамбовцев В.	сукупність властивостей стану виробничої підсистеми економічної системи, яка забезпечує можливість досягнення цілей всієї системи
Лисенко Ю.	стан виробничо-економічної системи, при якому функціонують механізми запобігання чи зменшення ступеня впливу погроз стабільності функціонування і розвитку підприємства
Судакова О.	такий стан розвитку економічної системи, який забезпечує її ефективне функціонування засобом належного використання внутрішніх та зовнішніх чинників, а також здатність результативного протистояння негативному зовнішньому впливу

Продовження таблиці 1

1	2
Наявність конкурентних переваг	
Белокуров В. В.	наявність конкурентних переваг, зумовлених відповідністю матеріального, фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів і організаційної структури підприємства до його стратегічних цілей і завдань
Стан економічного розвитку	
Дацків Р.	такий стан економічного розвитку суб'єктів господарювання (особи, держави, організації), який забезпечує йому гармонійний розвиток і ефективне використання шансів і усунення загроз оточуючого середовища
Гармонізація економічних інтересів	
Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М.	міра гармонізації в часі й просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів навколишнього середовища, які діють поза межами підприємства
Стан захищеності діяльності підприємства	
Ковальов Д. та Сухорукова Т.	захист діяльності підприємства від негативних впливів зовнішнього середовища, а також здатність швидко усунути різноманітні загрози чи пристосуватися до існуючих умов, які не позначаються негативно на його діяльності
Плетникова І. Л.	стан захищеності його діяльності від зовнішніх і внутрішніх загроз, а також здатність адаптуватися до існуючих умов, які не впливають негативно на його діяльність
Кракос Ю. Б. та Серик Н. І.	захищеність виробничо-господарської діяльності підприємства від небажаних змін в цих сферах як з боку зовнішніх, так і внутрішніх чинників
Стан захищеності інтересів	
Енциклопедія економічної безпеки	стан захищеності життєво важливих інтересів системи від недобросовісної конкуренції, протиправної діяльності кримінальних формувань та окремих осіб, здатність протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам, зберігати стабільність функціонування та розвитку відповідно до його стратегічних цілей
Шликов В.	стан захищеності життєво важливих інтересів підприємства від реальних і потенційних джерел небезпеки або економічних загроз

Визначення поняття «економічна безпека», наведені у таблиці 1, є досить різноманітними, але майже всюди зустрічається використання термін «стан», при цьому виділяючи та деталізуючи негативні фактори впливу і певні реакції суб'єктів, що задіяні у процесі функціонування суб'єктів господарювання. Також у наукових дослідженнях, проведених після 2000 року, згадуються і процеси гармонізації взаємовідносин у сфері безпеки з метою зняття певної конфронтації інтересів різних сторін. Відповідно при наявності деяких відмінностей, трактування термінів певною мірою схоже і дозволяє робити висновки про практично єдине розуміння природи процесу.

Як зазначає Васильчак С. В. у своєму дослідженні, необхідність постійного дотримання економічної безпеки зумовлюється об'єктивно наявним для кожного суб'єкта господарювання завданням забезпечення стабільності функціонування та досягнення головних цілей своєї діяльності. Рівень економічної безпеки фірми залежить від того, наскільки ефективно її керівництво і спеціалісти (менеджери) будуть спроможні уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовищ. Також він вказує, що джерелами негативних впливів на економічну безпеку підприємства можуть бути:

1) свідомі чи несвідомі дії окремих посадових осіб і суб'єктів господарювання (органів державної влади, міжнародних організацій, підприємств-конкурентів);

2) збіг об'єктивних обставин (стан фінансової кон'юнктури на ринках певного підприємства, наукові відкриття та технологічні розробки, форс-мажорні обставини тощо). Головна мета економіч-

ної безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування тепер і високий потенціал розвитку в майбутньому.

До основних функціональних цілей економічної безпеки належать:

- забезпечення високої фінансової ефективності роботи, фінансової стійкості та незалежності підприємства;

- забезпечення технологічної незалежності та досягнення високої конкурентоспроможності технічного потенціалу того чи іншого суб'єкта господарювання;

досягнення високої ефективності менеджменту, оптимальної та ефективної організаційної структури управління підприємством;

- мінімізація руйнівного впливу результатів виробничо-господарської діяльності на стан навколишнього середовища;

- якісна правова захищеність усіх аспектів діяльності підприємства;

- забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці і досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів підприємства та відділів організації;

- ефективна організація безпеки персоналу підприємства, його капіталу та майна, а також комерційних інтересів. Забезпечення економічної безпеки передбачає виділення, аналіз й оцінювання існуючих загроз з кожної функціональної складової та розроблення на їх основі системи протидіючих і застережних заходів.

Отже, економічна безпека підприємництва, на думку С. В. Васильчака, – це універсальна категорія, що відображає захищеність суб'єктів соціально-економічних відносин на всіх рівнях, починаючи з держави і завершуючи кожним її громадянином.

Зміст цього поняття містить у собі систему засобів, що забезпечують конкурентостійкість і економічну стабільність підприємства, а також сприяють підвищенню рівня добробуту робітників і тільки за здійснення в необхідному обсязі зазначених дій можна буде досягти належного рівня економічної безпеки підприємства [12, с. 104–105].

Оскільки економіка є основним видом діяльності суспільства, держави й особистості, то економічна безпека – найбільш важлива складова національної безпеки України. На сьогодні національній економічній безпеці загрожує невирішеність наступних проблем [1]:

- залежність внутрішнього ринку від зовнішньоекономічної кон'юнктури, недостатня ефективність роботи щодо його захисту від несумлінної конкуренції з боку українських монополістів та імпортерів, а також стосовно боротьби з контрабандою;

- недостатня ефективність використання матеріальних ресурсів, переважання в структурі промисловості галузей з невеликою часткою доданої вартості, низький технологічний рівень вітчизняної економіки;

- наявні валютні ризики, неефективне використання коштів Державного і місцевих бюджетів;

- недосконалість законодавства для прискорення розвитку національної економіки на інноваційних засадах, відносно високий рівень тінізації економіки, відсутність достатніх стимулів для легалізації доходів населення та зменшення тіньової зайнятості;

- надмірний вплив іноземного капіталу на розвиток окремих стратегічно важливих галузей національної економіки, небезпечне для економічної незалежності України зростання частки іноземного капіталу в таких галузях. Вирішення означених проблем потребує проведення відповідних дієвих заходів на рівні регіонів як основних елементів забезпечення національної економічної безпеки країни.

Економічна безпека регіону – це здатність регіональної економіки функціонувати в режимі розширеного відтворення, тобто стійкого економічного зростання, максимально забезпечувати прийнятні умови життя та розвитку особистості для більшості населення. Економічна безпека на регіональному рівні – це також спроможність економіки протистояти дестабілізуючій дії внутрішніх і зовнішніх соціально-економічних чинників, а також не створювати загрози для інших елементів регіону та зовнішнього середовища. Економічна безпека регіону – це діапазон рівнів економічних і соціальних показників, у межах яких регіон протягом довготривалого періоду розвивається стійко [13]. Складовими економічної безпеки на регіональному рівні є:

- виробнича, яка характеризується наявністю ресурсної бази, умовами, що забезпечують інтеграційні процеси, сформованістю системи відтворення з урахування спеціалізації регіону;

- фінансова, що характеризується стійкістю фінансової та регіональної бюджетної системи, здатністю забезпечити соціально-економічну стабільність і розвиток регіону;

- науково-технічна – динамікою впровадження результатів НТП у соціально-економічну сферу, рівнем модернізації виробництва, кваліфікацією та чисельністю персоналу, зайнятого в наукових дослідженнях і розробках;

- соціально-демографічна – рівнем соціальної диференціації суспільства, рівнем бідності, депопуляції населення, доступності освіти, культури, медичного обслуговування, житла, послуг зв'язку тощо;

- реструктуризація регіонального ринку праці – галузевою регіональною спеціалізацією, зміною потреби у фахівцях відповідної кваліфікації, рівнем безробіття, системою завдань і функцій, що реалізуються спеціалістами;

- громадська – у відсутності криміналізації суспільства, тіньової економіки, корупції тощо;

- продовольча – рівнем забезпеченості регіону продовольством, якістю продуктів харчування;

- екологічна – її порушення проявляються в перевищенні допустимих норм забруднення довкілля, у великих витратах на ліквідацію наслідків техногенних катастроф [14].

На стан економічної безпеки регіону впливають багато факторів із різнополярним вектором дії, тобто вони перешкоджають або сприяють забезпеченню безпеки. Проте неправильне або несвоєчасне регулювання дії чинників безпеки може викликати зміну їх станів, внаслідок чого вони набувають дестабілізуючу властивість із високим ступенем невизначеності, що розглядається як загроза економічної безпеки. Отже, необхідність вивчення факторів та управління економічною безпекою обумовлена потребою недопущення переростання чинників у загрозу безпеки, запобігання кризовим ситуаціям, гарантія стабільного рівня об'єкту безпеки, мінімізації можливих економічних збитків. Забезпечення економічної безпеки повинно передбачати: класифікацію дестабілізуючих чинників безпеки і контроль над ними; ідентифікацію загрози внаслідок втрати контролю над чинником; розробку та виконання заходів щодо подолання загроз [14].

Висновки. У сучасних умовах наука про економічну безпеку підприємства є набором наукових знань, що об'єднує різні концепції економічної безпеки, його категорійний апарат та методологію дослідження. Незважаючи на це, концептуально-категорійний апарат економічної безпеки підприємства є незадовільним, а його зміст – неповним. Узагальнення теоретичних підходів щодо сутності економічної безпеки підприємства дозволило пояснити його еволюцію та обґрунтувати необхідність переходу від семантичного та статичного етапів у розумінні економічної безпеки (які визначаються як стан корпоративної безпеки від загрози загроз або стан найбільш ефективного управління ресурсами) на динамічній фазі, що характеризується ефективністю впровадження процесів для забезпечення такого стану.

Аналіз методологічної основи формування науки про економічну безпеку показав відсутність систематичного уявлення про це в сучасній теоретичній економіці. Це пов'язано з тим, що питання економічної безпеки виходять за рамки економічних досліджень і відображаються в системі психологічних, соціологічних та юридичних наук. Таким чином, обґрунтовано необхідність міждисциплінарного вивчення проблем економічної безпеки підприємств та передбачає впровадження в систему економічних методів та принципів організації економічних досліджень, методів і методів, характерних для психології, соціології, науки з безпеки, юриспруденції і т.д.

Перспективи подальших досліджень. Подальших досліджень потребують розроблення галузево-адаптованих критеріїв та практично можливих підходів стосовно оцінювання рівня економічної безпеки підприємств регіону.

Список використаної літератури

1. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 728 с.
2. Ляшенко О. М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства: [монографія]. Луганськ: СЛУ ім. В. Даля, 2011. 400 с.
3. Кравчук О. Я., Кравчук П. Я. Діагностика та механізм забезпечення корпоративної безпеки підприємства: [монографія]. Луцьк: Надстир'я, 2008. 256 с.
4. Управління фінансово-економічною безпекою: [навч. посіб.] / [О.А. Кириченко, П.Я. Пригунов, Л.В. Гнилицька та ін.]. К.: Дорадо Друк, 2010. 480 с.
5. Єпіфанов А. О., Пластун О. Л., Домбровський В. С. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: [монографія]. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 295 с.
6. Executive Order Establishing the Committee on Economic Security and the Advisory Council on Economic Security. 29/06/1934. [Electronic resource]. *Social Security in America*. Appendix XII

7. Fomin A. Jekonomicheskaja bezopasnost' gosudarstva. *Mezhdunarodnye processy*. 2010. Tom 8. № 3(24) URL: <http://www.intertrends.ru/twenty-four/012.htm#note1>
8. Мекшун Л. М. Сутність та рівні економічної безпеки [Електронний ресурс]. *Імперативи розвитку у суспільно-економічних системах в умовах глобалізації: Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції*, Чернігів, 7-8 червня 2013 р. Чернігів: ЧДІЕУ, 2013. С. 47–48. с. 47.
9. Жаліло Я. А. До формування категоріального апарату науки про економічну безпеку. *Стратегічна панорама*. 2004. № 3. С. 97–104.
10. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія. К.: Вид-во "Лібра", 2003. 280 с.
11. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник/ укл. Н. П. Сисоліна. Кіровоград: КНТУ, 2014. 226 с. С. 13–14.
12. Васильчак С. В., Веселовський А. І. Економічна безпека підприємства та її складова в сучасних умовах. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. №15. С. 104–105.
13. Найденюв Н. Д. Основные понятия менеджмента: глоссарий. URL: <http://vocable.ru/dictionary/916/word/yekonomicheskaja-bezopasnost-regiona>
14. Криленко В. І. Економічна безпека регіону як складова забезпечення національної економічної безпеки. *Ефективна економіка*. 2013. № 2.

References

1. Ivanilov O. S. (2009), *Ekonomika pidpryjemstva* [Tekst]: pidruchnyk [Economics of the enterprise: textbook]. Kyiv, Centr uchbovoi' literatury, 728 p. [in Ukrainian].
2. Lyashenko O.M. (2011), *Konceptualizacija upravlinnja ekonomichnoju bezpekoju pidpryjemstva* [Conceptualization of management of the economic safety of the enterprise: [monograph]. Lugansk, SNU im. V.Dalja, 400 p. [in Ukrainian].
3. Kravchuk O.Ya. (2008), *Diagnostyka ta mehanizm zabezpechennja korporatyvnoi' bezpeky pidpryjemstva* [Diagnostics and mechanism of providing enterprise corporate security: [monograph]. Lutsk, Nadstyr'ja, 256 p. [in Ukrainian].
4. Kirichenko O.A., Pygunov P.Ya. and Gnilitska L.V. (2010), *Upravlinnja finansovo-ekonomichnoju bezpekoju* [Management of financial and economic security: [navch. pidr]. Kyiv, Dorado - Print, 480 p. [in Ukrainian].
5. Yepifanov A.O., Plastun O.L. and Dombrovsky V.S. (2009), *Finansova bezpeka pidpryjemstv i bankivsk'kyh ustanov* [Financial security of enterprises and banking institutions: [monograph]. Sumy, DBS "UABS NBU", 295 p. [in Ukrainian].
6. Executive Order Establishing the Committees for Economic Security and the Advisory Council on Economic Security. 29/06/1934. [Electronic resource] // *Social Security in America*. Appendix XII
7. Fomin A. (2010), *Ekonomicheskaya bezopasnost' gosudarstva*. *Mezhdunarodnye processy*, Tom 8, No. 3 (24) [online] Available at: <http://www.intertrends.ru/twenty-four/012.htm#note1>. [in Russian].
8. Mekshun L.M. (2013), *Essence and levels of economic. Imperatives of development in social and economic systems in the conditions of globalization: Abstracts of the V International scientific and practical conference*, Chernihiv, June 7-8, 2013. Chernihiv, CHDIEU, p. 47–48.
9. Zhalilo Ya.A. (2004), *Do formuvannja kategorial'nogo aparatu nauky pro ekonomichnu bezpeku* [To the formation of categorical apparatus of the science of economic security]. *Strategic Panorama*, no. 3, p. 97-104. [in Ukrainian].
10. Kozachenko G.V., Ponomarev V.P., Lyashenko O.M. (2003), *Ekonomichna bezpeka pidpryjemstva: sutnist' ta mehanizm zabezpechennja* [Economic security of the enterprise: the essence and mechanism of support: monograph]. Kyiv Vyd-vo "Libra", p. 280. [in Ukrainian].
11. Sysolina N.P. (2014), *Economic security of the enterprise: training manual*. Kirovograd, KNTU, pp.13-14.
12. Vasilchak S. V., Veselovskyi A.I. (2010), *Ekonomichna bezpeka pidpryjemstva ta i'i' skladova v suchasnyh umovah* [Economic security of the enterprise and its component in modern conditions]. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, №15, p.104–105.
13. Naidenov N. D. (2014), *The basic concepts of management: a glossary*. [online] Available at: <http://vocable.ru/dictionary/916/word/yekonomicheskaja-bezopasnost-regiona>
14. Krylenko V.I. (2013), *Ekonomichna bezpeka regionu jak skladova zabezpechennja nacional'noi' ekonomichnoi' bezpeky* [The economic security of the region as a composition of the provision of national economic security]. *Effective Economy*, No. 2, pp.15–19.

I. O. Zhurba

THE ESSENCE OF ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISES IN THE REGION

The enterprise, under market economy conditions, works as a complex economic system. It is characterized by constant dynamics. Unstable development. In this case, management is forced to adapt quickly to market changes. Demands knowledge of market development laws. Taking into account the instability of the market environment. All this in aggregate constitutes the economic safety of the enterprise. The economic security of an enterprise depends on the economic security of the state and the region. Factors influencing it are the degree of excellence of the legislative framework, the level of taxation, access to world markets, investment attractiveness of the region, the state. Despite the considerable amount of scientific research done by domestic and foreign scientists, the theoretical basis for the formation of the concept of "economic security in general" and "economic security" in particular is not sufficiently studied. All this led to the need to refine the theoretical and methodological principles of observance of the safe functioning and development of economic entities. The development of theoretical foundations on the issues of economic security of enterprises defined the following objectives: 1) clarification of the categorical apparatus of economic security; 2) determination of the main objectives of economic security of the enterprise; 3) clarification of the order of interconnection between the structural elements of economic security of the enterprise.

Keywords: *economic security of an enterprise, the enterprise, the security service, threats, protection.*